

5 tips för att lindra din klimatångest

Agnes Eriksson

Konstfack - University of Arts, Craft & Design

Kandidatprogrammet Textil

Examensarbete vårterminen 2020

Handledare: Ulrika Mårtensson, Patrik Söderstam, Åsa Pärson

Texthandledare: Michell Zethson

Extern Handledare: Katja Aglert, Karin Lundgren-Tallinger

Innehållsförteckning

Samlande	3
Industrin	11
Pengar	12
Några saker jag är rädd för	15
5 tips för att lindra din klimatångest	18
Tyngdtäcke	21
Klimatkommunikation	23
Miljöorienterad humaniora	28
Digital vävning	30
Topp 10 egenskaper med munkabälte	31
Glaciärer	33
Källförteckning	42

En vän som jag lärde känna genom en miljöorganisation arbetar som grafisk designer. På en bar berättade hon för mig att mycket av det som printas, skrivs ut, idag är i akrylbaserat bläck. Vilket betyder att akryl- plast blandas med papper- trä och därmed gör utskriften svårare att återvinna.

Jag tycker att det är ett gott exempel på svårigheten i samspelet *skapande* och *miljö*.

Samlande

Jag försöker köpa stora förpackningar och återvinner. Jag köper hård tvål. Jag tar inte plastlock till take-away kaffe. Jag spar på alla plastpåsar. Ibland tvättar jag dom. Jag köper singelbananer på Hemköp och tar de som börjar bli bruna även om jag gillar klargula mer. Jag äter mat som nästan börjar bli dålig och lämnar inget på tallriken. Men ibland blir mina grönsaker gamla och då skäms jag. När jag diskar använder jag en kopp med vatten och diskmedel istället för att låta kranen rinna. Jag har förnybar el i mitt hem och släcker lampor när jag går hemifrån. Jag äter kött en gång per år om jag blir bjuden men handlar veganskt.

Jag bestämde mig för drygt tre år sedan att i största möjliga mån inte köpa några nytillverkade produkter i textil. Sedan dess har jag köpt en bikini och ett par vandringskor. I fjol bestämde jag mig för att i största möjliga mån inte köpa några nya produkter över huvud taget. Jag fick en stavmixer i födelsedagspresent, det kändes först lite jobbigt men den är väldigt väldigt bra. I fjol tänkte jag över att inte använda några nytillverkade textilier i min arbetsprocess, jag började samla garner, vilka de flesta jag hittat second hand. Det har gått ganska bra. Det jag hittar, hittar jag. Jag väger och räknar, upptäcker historier och tänker.

Minskningen av nyproducerat konsumerande har gjort att jag också har börjat söka aktivt efter saker att samla. Och jag har faktiskt hittat väldigt bra ting. I december hittade jag ett par fina helt nya sandaler vid återvinningsstationen nära mitt hem. Jag har också hittat tre sidenscarfs och en kappa i kashmere. För mig är att göra vardagen lite mer komplicerad också att göra den lite mer kreativ.



Komposition i mnakbälte
av samlade garn
april 2019.

Kari Steihaug lärde mig att laga hål med stoppningsteknik. Hon är en textilkonstnär som söker stickade plagg på loppis. Plagg som är slitna, som bär på historia och på liv, säger hon i en dokumentär (NRK, *Kunsten å leve*, 2018). Sen nystar hon upp, stickar om och skapar nya historier.

Ibland funderar jag över hur mycket historia ett objekt eller ett material kan bära. Det kanske kan handla om energier men det kommer jag inte gå in på. Kanske skulle vi känna mer om vi tillät oss. Om vi hade tid.

Jag var i ett anonymt dödsbo, en avlägsen släkting till en nära vän i en annan stad. Jag skulle rädda kultur. Böcker, tavlor och textil. Det kändes bra, att rädda. Allt utom kläderna. Av dessa fick jag med en svart tröja i siden hem, jag kunde inte titta på den. I två veckor låg den i en plastpåse. Jag slängde in den i en tvättmaskin och tvättade händerna efteråt. Sen kändes det lite bättre, men den har något i sig, eller så är jag medveten om dess historia. För när jag tar på mig den så känner jag skam.

Jag är inte redo att söka efter liv, tror jag, material som bär. Men jag gillar restgarner, de som inte blev något eller som blev över. De kanske också bär på liv, men jag lyssnar inte, för jag har inte tid. Kanske att jag lägger locket på, och berättar mina egna historier.



komposition i munkabille av
samlade garnar sep. 2019



Agnes Eriksson
Tis 2019-12-03 10:54
... @innvik.no



Hei !

(Skriver på svenska, hoppas det går bra, säg till annars så skriver jag på engelska)

Mitt namn är Agnes och jag läser mitt sista år på kandidatprogrammet i textil på Konstfack i Sverige, jag fick din mailadress av ... som var min veileder när jag studerade på KMD i Bergen förra året.

Under min tid i Bergen lärde jag mig mycket om digitalvävning på TC2 och arbetade parallellt med att väva utav garner jag fann second hand, men då i skaftvävstol. Jag kommer nu under vårterminen arbeta med mitt examensarbete med avslutningsutställning i maj. I mitt examensarbete vill jag arbeta med att föra samman dessa tekniker. Utforska hur man kan digitalväva med garn som inte är nyproducerat, dvs second hand eller deadstock. Främst som inslag.

När jag följde med till Innvik i mars och vävde upp med KMD husker jag att det fanns äldre garner på övre våningen i den gamla fabriken och jag har tänkt på de. Så nu hör jag av mig till dig för att se om ni har garner som inte är i bruk och som ni skulle kunna tänka er att sälja till mig? Jag är öppen för material, färg och struktur. Det skulle göra mig väldigt glad om det finns någon möjlighet till detta, och jag är tacksam oavsett svar. Jag bor i Sverige men har vänner kvar i Bergen så jag har adress dit om ni har garn och skulle kunna sende på post, sen kommer själv åka dit nu i januari.

Tusen tack och trevlig eftermiddag,
Agnes Eriksson
+47 90 12 12 12

GH

Quality- and purchase manager <[redacted]@innvik.no>

Fre 2020-01-10 15:31

Agnes Eriksson



Hei Agnes,

Garnet ble sendt på onsdag, regner med du har det tidlig neste uke i Bergen.

Lykke til med vevingen!

Med vennlig hilsen / Best regards,
Innvik AS

Quality- and purchase manager

m [redacted]

e [redacted]

innvik

Please consider the environment before printing this e-mail

...

Innvik



Gamla fabriken



Nya fabriken

Jag har en viss förkärlek till Innvik och fabriken där, vilket gör att jag inte är en pålitlig kritiker. Men vad jag kan säga, efter vad jag vet för att jag har sett och hört, så är det ett gott exempel på en god fabrik. De väver lokalt i bättre material där tygerna sedan testas och ses så att hållbarheten möts. De har minskat energiförbrukningen och ska bygga till ett färgeri för mer miljövänlig färgning, sa de till mig under en lunch när jag var där. Bra kan alltid bli bättre och jag önskar att jag hade haft möjlighet till samma insyn i fabriken i länderna långt borta för att kunna debattera mer kring ämnet, men det är någon annans jobb nu.

Industrin

I det tekniska vill jag se hur man genom industriella metoder kan skapa utav restmaterial. Jag sa att jag vill komma på ett “men”, när folk säger *vi gör så här för att det är så här man gör*, ska jag kunna säga *men det här går också, och det här är lite bättre*. Så jag använder mig av industrin även om det mest logiska kanske vore att helt och hållet heja på hantverket där det som skapas är i det lilla och får ett mer rättvist värde baserat på tid, energi, ekologi och efterfrågan.

Jag och Linn pratade, vi är överens om att vi inte tycker illa om industrin i sig, den är nödvändig. Däremot tycker vi illa om hur produktionen i industrin går till. Att det mänskliga tas ifrån artefakterna som produceras, att textila ting framställs i länder långt borta av material, maskiner och människor som kopplats bort från oss som handlar här. Hur ofta händer det att en konsument i en butik tar i en galgad tröja och tänker på alla de händer och alla de länder som varan passerat dessförinnan? Vi har tappat kontrollen över etik, moral och tankarna kring produkternas livscykel.

Så jag väver digitalt och industriellt, jag väver industriellt för att förstå industrin bättre, för att någon gång i framtiden kunna säga ifrån och ha belägg för det. Jag vill se om hur man kan kompromissa mellan ekologi och ekonomi, vara ung och anarkistisk men också äldre och erfaren. Ha förståelse i att vi måste anpassa oss till samhället som det ser ut men samtidigt ha energi och tro att det går att förändra till det bättre.

Pengar

Jag vill prata lite om pengar, såsom det att anses vara det viktigaste i vårt samhälle (Thorpe, 2008:73). Det anses vara det viktigaste, samtidigt som studier visar att ju mer folk söker utanför sig själva för att tillfredsställa sina behov, som att tjäna pengar, skaffa sig materiellt välstånd eller andras uppskattning, desto mindre sannolikt är det att behoven möts. Och när behov inte tillgodoses väl kan resultatet bli depression, oro, kraftlöshet och ensamhet (Thorpe, 2008:143).

Egentligen ser våra mänskliga behov ut såhär:

Försörjning	mat för dagen, hälsa, fysisk förmåga
Skydd	tak över huvudet, trygghet, säkerhet
Känslor	självkänsla, kärleksfulla relationer, respekt
Förståelse	nyfikenhet, kunskap, utforskande, medvetenhet, intuition
Delaktighet	solidaritet, känsla av tillhörighet, sammanhang
Fritid	lek, vila, avkoppling, fantasi
Skapande	uppfinningsrikedom, komposition, tolkning, uttryck
Identitet	kompetens, självkänsla, minne, autenticitet

(Thorpe, 2008:142, min tolkning av tabell)

Här har jag markerat
med blått de mänskliga
behoven som jag tänker
att vi lätt glömmer bort
i det samhället vi har
byggt.

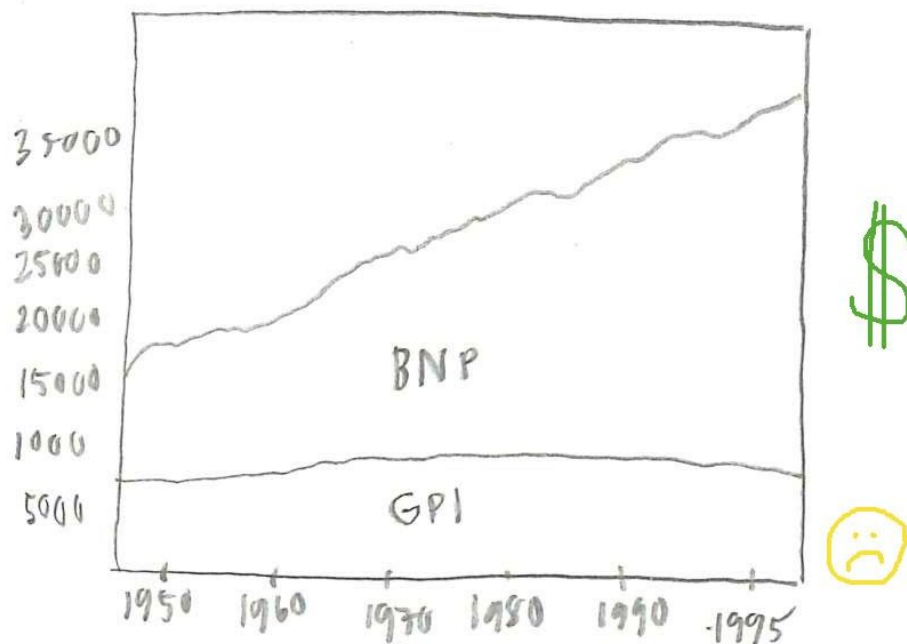
Vi som är vi och därför kan borde alltså fokusera mindre på att tjäna pengar och istället lägga tid på självförverkligande, som att uppleva, lära, vila, leka, umgås och vara kreativa. *Hantverk*.

Ekonomi och ekologi går inte ihop och de finns de som menar att minst en av dessa områden kommer tvingas möta en kollaps inom en relativt snar framtid. Vilket är rimligt, i och med att vårt kapitalistiska system drivs av en produktion och konsumtion som konsekvenslöst brukar naturens resurser. Vår ekonomi drivs av den fria marknaden som inte har någon inneboende etik eller moral (Thorpe, 2008:76).

Men jag kan undra, vad ska vi göra med våra pengar?

Douglas Rushkoff bjöds in till finanseliten för att prata om, vad han antog, teknikens framtid (SvD, 2018, Så planerar miljardärerna att överleva ”händelsen”). Istället för en scen och stor publik bjöds han in till ett vanligt rum med ett vanligt runt bord och fem superrika män. Männen, rika preppers, har börjat bygga hemliga rum under jorden för att skydda sig mot ”händelsen” – d.v.s. miljökollaps, kärnexplosion ett ostoppbart virus eller något i den stilen. Männen visste att de skulle behöva ha beväpnade vakter för att skydda dem mot den arga mobben. Men hur skulle de kunna betala vakterna när pengar blivit värdelösa?

William Nordhaus, omdebatterad nationalekonom, räknar på hur mycket klimatskador kostar i kronor och ören, och jämför det sedan med vad åtgärderna för att begränsa klimatförändringar kostar. (SvD, 2018, Nobelpristagare och FN i klimatkrock). Han menar att vi borde satsa på en global uppvärmning på 3 grader, att det skulle vara mest ekonomiskt lönsamt för vår BNP. Medan FN:s klimatpanel IPCC säger att vi ska försöka hålla uppvärmningen på så nära 1,5 grader som möjligt.



Ett problem med BNP (Bruttonationalprodukt) är att det enbart visar på ekonomisk tillväxt, därför tillkom GPI (Genuine progress indicator) som försöker mäta mänsklig utveckling och en nations välmående, inte enbart ekonomisk tillväxt. Som ni kan tyda i den här tabellen (baserad på en tabell från Redefining Progress 2006) så blir vi rikare men inte gladare.

Några saker jag är rädd för

En helg var jag med en grupp och plockade plast vid Norges västra kust. Längs med havsbrynet låg tång blandat med plastskräp och små små delar av polyesterrep. Vi försökte sila tång och stenar mellan händerna för att få upp microbitarna av plast, det tog aldrig slut, efter några timmar gav vi upp. Nästa dag gick vi till en annan strand där vi istället kunde dra plast från marken, vi hittade mjuknande förpackningar med etiketter från en svunnen tid och vi drog i bitar från plastpåsar som träd och växter rotat sig ner i. Vi var nog alla rätt tagna, för vi hade haft inställningen att vi skulle lösa ett problem, sen såg vi hur problemet aldrig tog slut. Lucas sa något om att det är så tydligt hur naturen inte behöver oss.

Tidigare, samma sommar som Michael Jackson dog. Så var vi på familjeresa i England. Hungriga på färd åt vi fish and chips i en skräpig park. När vi hade ätit upp och skulle åka vidare tog pappa vårt skräp, sen började han plocka på sig mer skräp runt oss tills att han hade hela famnen full. Så sa han att hans pappa hade sagt att om vi alla bara skulle plocka upp lite mer än vad vi slänger på marken så skulle jorden bli ren. Klimatproblem handlar såklart om mer än att skräpa ner. Men jag försöker ha samma inställning. Att göra lite mer gott än ont, rätt och slätt. Sen är jag rädd för att vi är så många och att vetenskapen i att vi är många får oss att tro att våra försök är lönlösa. I resten av det här stycket finns några fler saker jag är rädd för, det kan säkert kännas mastigt, så välj själv om du vill läsa det eller inte.

Jag är rädd för att vi bryr oss väldigt mycket om att tjäna pengar och köpa prylar. Att vi inte längre har koll och kontroll, inte förstår konsekvenser av vårt handlande och inte vet vem som ansvarar för att det går rätt till. Att körsbärsträden i Kungsträdgården blommar i januari, tre månader för tidigt (Aftonbladet, 2020, Nä, nu blommar det).

Att temperaturen de senaste 100 åren har ökat med 0,8 grad, motsvarig temperaturökning som tog flera tusen år efter den senaste istiden, och takten eskalerar nu i rekordfart (Sundh, Soxbo och Nilsson 2019:10). När haven blir varma så minskar isarna och därmed dess reflektionsförmåga, så kallad albedo. Vilket gör att desto mer isarna smälter, desto snabbare smälter dom (Naturskyddsföreningen, 2017, Albedo).

Att 150 miljoner människor förväntas vara på flykt 2050 till följd av klimatkatastrofen (Sundh, Soxbo och Nilsson 2019: 40). Och att 1 miljard människor riskerar att påverkas av höjda havsnivåer samma år (WWF, 2019, Agera innan 1 miljard människor påverkas av klimatförändringar).

Att regnskogar brinner och att korallreven dör ut, naturens så kallade lungor. Så samtidigt som koldioxid i atmosfären ökar, så minskar de platser som naturligt kan omvandla koldioxiden till syre, vilket gör att även mängden koldioxid ökar i rekordfart.

Att man kan se samband mellan korallrevens försvinnande och historiens tidigare massutdöenden (Global Reef Project).

Att det finns öar av plastskräp i Stilla havet som är tre gånger större än Sveriges yta (SvD, 2018, Plastberget i Stilla havet större än väntat). Att folk inte riktigt verkar tänka på att plast är råolja. Utvinning, transport och raffinering av råolja kan stå för allt mellan 15 och 40 procent av de totala växthusgasutsläppen från transportbränslen som bensin och diesel (Science, 2018). Att det tar 10-20 år för plastpåsar att brytas ned till mikroplaster, vilka det i sin tur tar flera hundra år för naturen att bryta ner (HSR, Ingenting försvinner). Att det nu finns mikroplaster överallt och att vi inte vet hur de påverkar människor och miljö. Att bara 15-20 % av alla plastförpackningar som lämnas till återvinning faktiskt återvinns (Förpackning-och tidningsinsamlingen). Att nästan alla kvinnor i hela USA och andra delar av världen använder sådana tampax-tamponger med en stor plastbit som bara slängs i papperskorgen.

Jag är rädd för så kallade tipping points, som snöbollseffekter i klimatkatastrofen, vi vet att de finns men inte vart. Påföljder av klimatproblem och global uppvärmning, som i sin tur sätter igång flera skeenden. Som att om en art dör ut kan det i sin tur göra att tio arter försvinner med den, och att tiotal arter sedan försvinner med dom. Eller som i fjol när träd överpollinerade som överlevnadsinstinkt efter en varm sommar, och tusentals laxar sedan dog av massorna pollinering som hamnat i havet.

Att 60% av alla djurbestånd på jorden har försvunnit sedan 1970-talet (Aktuell hållbarhet, 2018). Att vi är inne i det som kallas den sjätte massutrotningen (SVT nyheter, En sjätte massutrotning pågår) och att ytterligare tre fjärdedelar av alla arter på jorden riskerar att försvinna under de närmaste århundraden (Naturskyddsföreningen, Biologisk mångfald).

Att vi är beroende av friska välfungerande ekosystem för vår överlevnad och däri att artutrotningen är en vår tid största ödesfrågor (Naturskyddsföreningen, Biologisk mångfald).

Att ful mat slängs (Sveriges Radio, 2017, Miljontals ton ful mat kastas i soporna).

Att värdet på textilier och främst kläder inte stämmer överens med värdet i de resurser som brukas. Att t-shirts kan kosta 49 kronor men också att fuskpälsjackor kan kosta 349 kronor. Att fuskpäls i grunden är plast som sprutas ut ur små munstycken och därtill att återvunnen polyester är trendigt, men att det förbises att polyester blir av sämre kvalitet då den återvinns och att det tar mycket energi att återvinna den.

Men mest rädd är jag nog för att det är coolt att ha gett upp.

Här är en mysig bild på textil



LILLY ZICKERMANS
Samlingsverk Nr. 1.1.1.1.1.1.1.1.
Tillhör
Svenska Hemslöjdsföreningarnas
Riksförbund
Depoterat i Konsthögskolan
Stockholm

5 tips för att lindra din klimatångest

1. Kom ihåg att du inte är ensam
2. Hitta andra som känner som du
3. Agera tillsammans
4. Se till att få tid till återhämtning
5. Mår du riktigt dåligt – gå till en psykolog

En natt i april förra året kunde jag inte sova, jag tänkte på framtiden. Jag ville ringa pappa men väntar till morgonen därpå. Han har levt och folk som har levt har jag respekt för nästan alltid. De som har levt har sett tider, trender, problem och hur det blivit bättre, tänker jag. Pappa har varit med när försurade sjöar återhämtat sig och när hål i ozonlagret minskat. Men han är ganska hemlighetsfull och säger egentligen inte särskilt mycket om inte jag är den som tar upp. Ibland tänker jag att han är som pappan i filmen *Melancholia*, som undanhåller för min skull.

Sanningen är att inom området miljö har jag under mina 25 år aldrig känt att något bli bättre, så säger både mamma och pappa att så här illa har aldrig framtidsutsikten varit.

På landet har vi såna gamla täcken som väger mer än en madrass. Jag vet inte vad de är stoppade med och tänker nu att jag skulle vilja veta. Jag minns när jag sov under dem som barn och det kändes som att jag satt fast och var fast tills att det blev morgon. Som när man sover utan drömmar och tänker att hela världen har varit svart i några timmar. Och det kanske kan låta mörkt men för mig var det trygghet.

Många år senare la sig en trygghet med hela sin tyngd över min kropp och det kändes lättare att andas. Ett mänskligt ångest täcke sa vi.

Hjälpmedelssortiment

ADL

- Cykel
- Stödstång, Grippo Alu
- Gå- och ståhjälpmedel
- Mobil personlyft
- Säng och sänghjälpmedel

Tyngdtäcke

Fastmonterade hjälpmedel

Elektrisk rullstol

Manuell rullstol, sitsar, tyngor

Taklyftar

Länkar

Utprovningssortiment

Hjälpmedelsoversikt > ADL > Tyngdtäcke

Tyngdtäcke

Tyngdtäcke kan förskrivas till personer med grava sömnsvårigheter kombinerat med stor motorisk oro.

Patientavgift

Avgift om 600 kr/tyngdtäcke tas ut av hjälpmedelscentralen. Faktura skickas tidigast åtta veckor efter leverans. Avgiften ingår ej i hogkostnadskyddet för hjälpmedel.

Förskrivare

Patient vänder sig till sin förskrivare vilket kan vara arbetsterapeuter och sjukgymnaster inom Rehabilitering, Psykiatri och Geriatrisk klinik samt på barnklinik med neuropediatriska utredningar.

Förskrivningsunderlag för tyngdtäcken finns i Beställningsportalen, under funktionsområde 042718.

Utprovning innan förskrivning

Alla förskrivningsbara täcken finns på Hjälpmedel Stockholm för utprovning. Tyvärr kan inga tyngdtäcken lånas för utprovning på annan plats.

Tvätt

Patienten står för tvätt under förskrivningstiden. Tvättanvisning medföljer täcket.

Utvärderingen

Utvärdering som är strukturerad och reglerad med mätning av effekten ska göras under fem veckor.

Lån från landstinget

Tyngdtäcket är ett lån från Stockholms läns landsting och ska återlämnas när behovet inte längre kvarstår.

Byte/återlämning

Om tyngdtäcket återlämnas inom åtta veckor, utgår ingen avgift. Återlämning kan ske på olika sätt:

- Patienten kan lämna tillbaka täcket på Hjälpmedel Stockholm och ska då meddela receptionen sina personuppgifter för avregistrering.
- Patienten kan ringa till våra orderhandläggare på Hjälpmedel Stockholm och be att få täcket hämtat, telefonnummer 08-123 476 00 menyal 1.
- Patienten kan lämna tillbaka hjälpmedlet via sin förskrivare. Förskrivaren gör då en arbetsorder på hämtning och avregistrering sker i samband med att tyngdtäcket ankomstregistreras på Hjälpmedel Stockholm.

Om det finns behov av byte till annat täcke ska förskrivare som tidigare kontaktas för ny förskrivning. Vid ny förskrivning utgår ny avgift.

Reparation och service

För reparation och service vänder sig patienten direkt till Hjälpmedel Stockholm.

Kostnadsansvar

Ansvarsfördelning av kostnaden för tyngdtäcken regleras i överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och Kommunförbundet i Stockholms län.

Dela

Utvärdering av tyngdtäcke

- ☞ 1. Dag- och nattbok utan tyngdtäcke (.pdf) >
- ☞ 2. Dag- och nattbok med tyngdtäcke (.pdf) >
- ☞ 3. Förskrivarens bedomning och utvärdering av tyngdtäcke (.pdf) >

Till toppen



Kontakt sortimentsansvarig

Annica Hagander
Hjälpmedelskonsulenter

annica.hagander@hjl.se

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

08-123 475 53

visste ni att det gör att hyra tyngdtäcke om man behöver det. Grattis, 8 veckor!

Köp inte ett tyngdtäcke. Jag tror inte på att det kommer lösa några problem. Jag tror inte på hitta nya produkter att konsumera för att må bättre. Krama ett träd, det är vetenskapligt bevisat både läkande och lugnande. (SVT Vetenskapens Värld, 2019, Frisk av naturen).

Klimatkommunikation

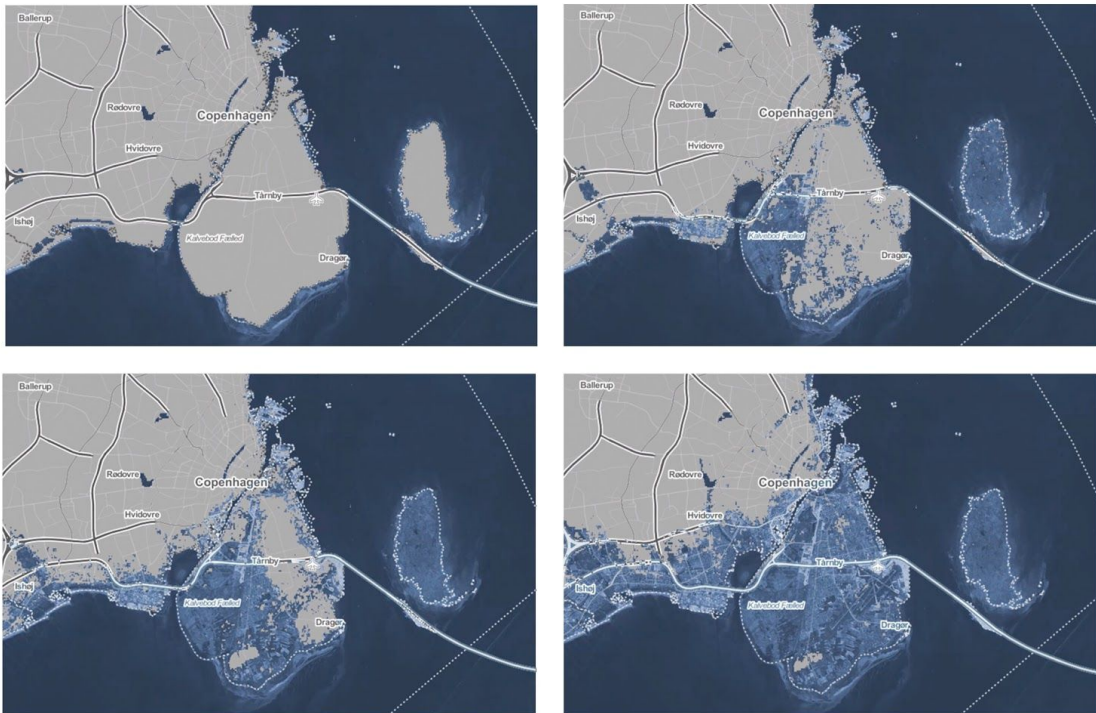
En dag blev jag klimatkommunikatören. Jag vet inte hur man gör. Jag sitter tyst och funderar över hur jag ska gå in i debatten. Jag *känner* inte alltid, mest är jag glad. Men jag är apokalyptisk ibland, nästan varje dag i perioder, det är inte så många som vet om det. Jag vill berätta för er hur illa jag tror att det kommer gå, men jag vill också ta hand om er och få er att känna trygghet. Textil är trygghet.

Jag tycker att det är problematiskt med inställningen att “dom kommer lösa det” som ofta hänger ihop med “det spelar ingen roll vad Vi gör”. För såklart blir vi maktlösa om vi ger bort makten. Så tänker jag att det ändå är skönt att slåss för något man hoppas att man har fel om, att man på något vis blir en vinnare då oavsett. Men vad lönar det till om jag står vid ruinens brant och skriker att vad var det jag sa.

Här någonstans vill jag understryka hur skuld bör läggas på de som besitter makt, och inte på individer. Men med det sagt vill jag även upphöja 3,5 % regeln som genom historien visat att icke-våldsamma protester med det procentuella deltagandet alltid har lyckats uppnå en förändring (BBC, 2019, The '3,5% rule'). Vilket alltså betyder att om 3,5 % av en befolkning visar sitt missnöje så kommer mest troligt en förändring ske, det vill säga, allas våra röster viktiga.

Det har gjorts experiment inom klimatkommunikation där man använder visualisering för att exempelvis berätta vad som händer med amerikanska glaciärer. Man visualiserar förloppet med timelapse (många stillbilder tagna på samma ställe över lång tid och sammansatta till en rörlig sekvens) och visar hur snabbt det går. Klimatkrisen blir då lokal, och därmed känslomässigt stark. Problemet med klimathotet är att det uppfattas som alltför abstrakt och långt borta. Om vi däremot får informationen att i morgon kommer vår stad att översvämmas, eller får veta att en skogsbrand härjar fyra kilometer ifrån oss, slår vårt akuta hotsystem på och triggar igång en omedelbar beteendeförändring. (Sundh, Soxbo och Nilsson 2019)

I Bergen, januari, var jag på en lunchföreläsning om oljeborring i Arktis, sån är jag. Ironiskt nog var det senaste gången jag blev bjuden på kött, men det är en annan historia. Jag stötte på en konststuderande vän där och vi började prata efter pratet. På ämnet konst och klimat, i förbifarten nämnde hon en konstnär, Emon O`Kane, som gjort en gestaltning av höjda havsnivåer (Four degrees nine meters, 2017). Två veckor senare satt jag hemma i min lägenhet och såg på videon där städer som New York, Köpenhamn, Venedig och Amsterdam försvann under vatten i takt till techno. Och det kändes.



Från Emon O'Kanes Four degrees nine meters, 2017

Miljöorienterad Humaniora

När jag under en tid nästan uteslutet umgicks med människor intresserade av miljö och klimat kände jag mig då och då i underläge som konststudent. Eftersom jag inte självsäkert kan slänga mig med fakta likt de som studerar miljövetenskap, klimatpsykologi eller meteorologi med inriktning global uppvärmning. Det ligger delvis hos mig. Men det finns såklart ett större problem i att vetenskap och forskning inte når ut. På andra sidan kan säkert forskare och vetenskapsmän ha svårt att känna sig trygga på en konstutställning, tänker jag. Hur som, jag såg där och då i det umgänget, att vi skulle kunna göra så mycket ihop, ni som lär den faktabaserade vetenskapen, och vi som lär hur man känslomässigt kan påverka människor genom visuella gestaltningar.

Miljöorienterad Humaniora är ett relativt nytt ämne på svenska högskolor och inom forskning. Det är ett ämnesom närmar sig humaniora med tvärvetenskapliga samarbeten såväl inom som utanför akademien. Där analyseras frågor på området människa och miljö, för att sedan med praktiska verktyg, kreativt och kritiskt, angripa dessa problem (Stockholms Universitet, Miljöorienterad Humaniora). Där finns bland annat The Seed Box och The Posthumanities Hub, forskningsprogram som genom olika projekt arbetar med miljöorienterad humaniora och gör försök att berätta om problem med premisen att natur och kultur inte längre kan kopplas från varandra.

Konst är kanske alltid försök, och kanske att den ovissheten i vad det den som ser läser in är det som faktiskt gör det till konst. En viss övertydlighet tar ifrån konsten den magi som den ofta besitter. Jag hoppas ni förstår och oavsett vad ni förstår så är det rätt.

Jag försöker i mitt projekt berätta om något som förvisso är viktigt för mig, men det är inte viktigt för mig att min berättelse är den enda sanningen, eller att det bara finns en sanning. Jag tänker då och då på Anni Albers som ofta förklarade sina vävar som *visual resting places*, ställen att vila blicken på. Och det känns så befriande när textil bara kan få vara.



Provväv februari 2020 - Isfallsglaciären i timelapse

Digital vävning

En gång hade jag en timme att diskutera och redovisa mina verk för två lärare och yrkesverksamma konstnärer, alltså en för mig värdefull timme. Jag började med att visa en digital vävnad. Eftersom en av dem inte visste vad det var tog samtalet riktning dit där jag fick stå och förklara hur tekniken tekniskt går till, istället för att prata om vad jag faktiskt hade gjort. För att hantverk bygger på såväl teknisk kunskap som personlig intuition vill jag här bara förklara min process i korthet.

Jag ritar bindningar i ett rutat häfte och sedan i datorn, bindningar för flera trådsystem både i varp och inslag. Där kan jag bestämma vilka trådar som ska synas var och bildar sen en palett av garn/färgblandningar. Färgblandningarna påverkas av vilka trådar som syns men också vilken struktur de läggs i, därmed även hur dessa reflekterar ljus. Jag skapar bilder i kollage som jag skannar in och färgreducerar, därefter kan jag lägga in mina bindningar i de olika delarna av den bilden. Att skapa en bild med bindningar är egentligen inte särskilt svårt, det svåra är att förstå hur man balanserat kan binda trådar och hur man bäst blandar ytorna med varandra för att få en bild som visar motiv och taktilitet.

Jag slår in alla inslag för hand i Konstfacks TC 2, jaquarden. Rent tekniskt kan jag styra alla 1760 varptrådar. På en centimeter slår jag in runt 20 inslagstrådar, vilket betyder att jag på en centimeter kan bestämma över 35 200 olika fästpunkter mellan trådarna, och på en halvmeter 1 760 000 stycken. Så det går egentligen inte att kontrollera alla trådar, men man kan lära sig att kontrollera ytorna som de bildar. Det är väl vad jag gör.

Topp 10 egenskaper med munkabälte

rutig – läs helst – som rutor i ett system

nostalgisk

igenkännbar

historisk

hemkär

trygg

traditionell – läs helst – inom vävning

lager

hållbar – tuskaft-botten med flotteringar över

enkel – läs helst – som simplicity,
men egentligen också i konstruktion

förstoring
Väv & digitalväv
MÅJ 2019



samlad material
21 x 28 cm
&
46 x 60 cm

Glaciärer

En glaciär är en ismassa som bildats genom anhopning och omvandling av snö (Nationalencyklopedin, Glaciär). Snö packas i lager som gör att ismassan börjar röra sig av egen tyngd. I Sverige har vi ungefär 250 glaciärer (Svenska Glaciärer, Stockholms Universitet). Men glaciärer reagerar kraftfullt på förändringar i klimatet och på hundra år har runt en tredjedel av våra svenska glaciärer smält bort. (SVT Nyheter, Sveriges glaciärer smälter).

För bara tio år sedan var Mikkaglaciärens front 40-50 meter tjock, vilket motsvarar måttet av ett 15 våningars höghus. Så vävde jag ett prov på Mikkaglaciären.



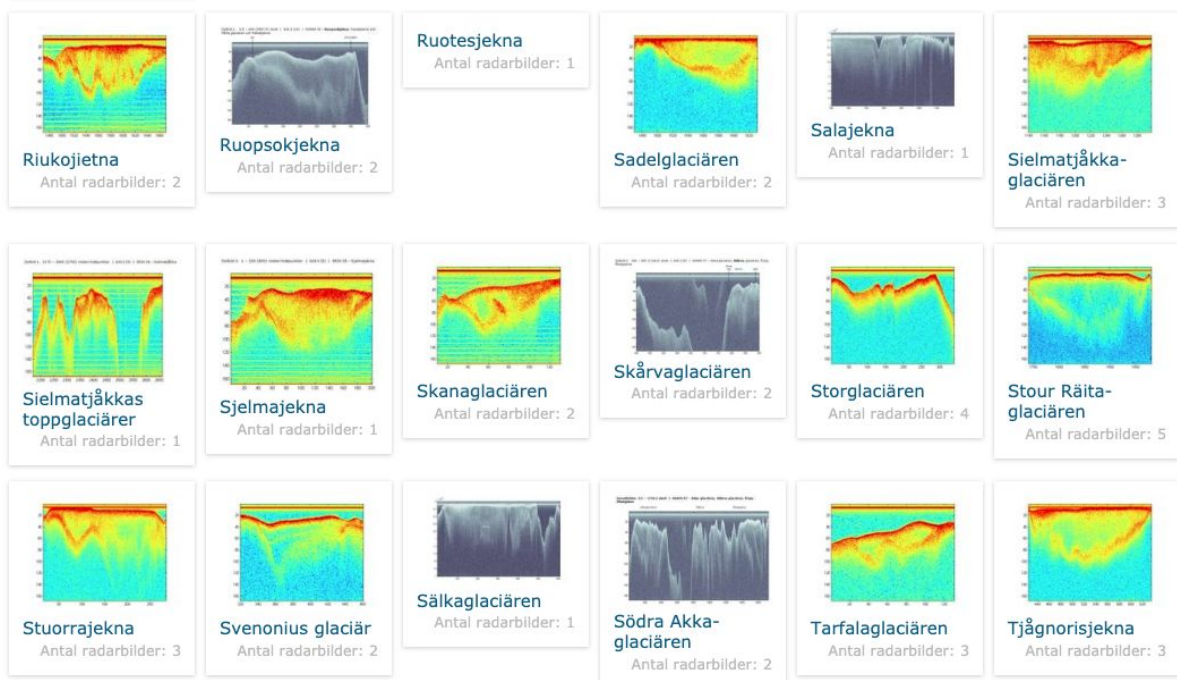
Provväv februari 2020, Mikkaglaciären år 1907 samt 2012.

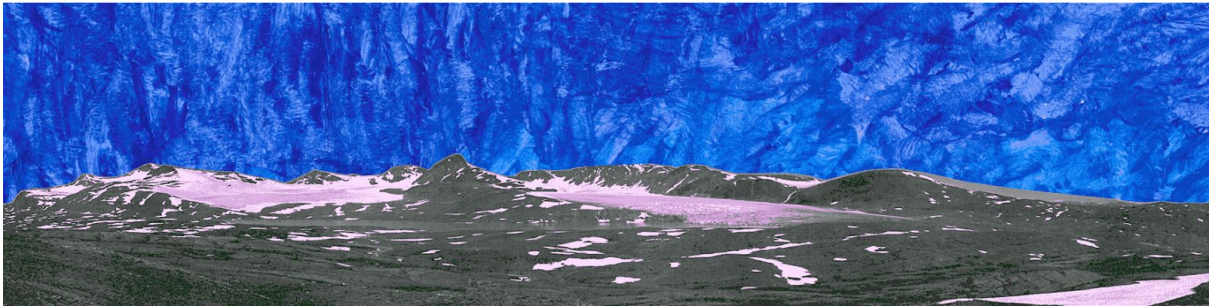
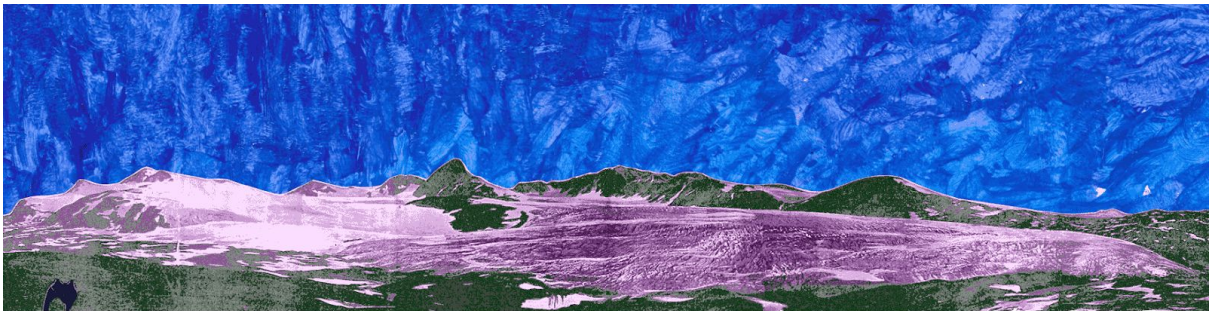
På Bolin, Centre for Climate Research som på något vis är en del av Stockholms Universitet finns en mängd samlad data (Svenska Glaciärer, Stockholms Universitet). Jag hamnade där när jag sökte på *Svenska Glaciärer*. Jag sökte på Svenska Glaciärer efter att ha läst i en bok att det inom klimatkommunikation har visat sig vara ett fungerande medel att visa timelapse på dessa, vilket jag har nämnt i ett tidigare stycke. Jag tror att jag sökte efter glaciärer också för att de finns vid berg och jag verkar ha en dragnig till berg.

När jag hittade den databasen var det för mig lite som att titta i gamla vävböcker. Bevis på att någon bryr sig väldigt mycket om någonting väldigt specifikt. Och just det gjorde mig glad.

Bilderna på glaciärernas förändring beskrivs som ett av de mest kraftfulla uttrycken för vår föränderliga klimat. De visar på naturens sårbarhet samtidigt som deras avsmältning utgör ett hot för mycket stor del av jordens befolkning.

Därför bestämde jag mig för glaciärer. Den här gången.





Skiss februari 2020, Sulitelmaglaciären år 1897 samt 2008.



Skiss mars 2020, vad det skulle ha blivit och kanske någon gång blir om gränserna öppnas.

Det används argument om att vi människor är vanedjur, och att ställa om till ett mer miljövänligt liv är en för stort förändring som vi inte kan anpassa oss till. Så kan jag ibland fundera kring mänskligheten, och om något stort skulle hända oss alla där vi faktiskt tvingades ställa om. Ett scenario där våra vanor ruckades, där det vi i vanliga fall kan konsumera blir mer svårtillgängligt och där myndigheter tvingas sätta in förbud som gör det svårare att leva i ett kapitalistiskt system.

Vi får se vad som händer.

Jag frågade mig, varför är konst viktig, sen frågade jag andra. Nu vet jag att konst är viktig men jag vet ändå inte riktigt varför, och jag tvivlar nästan alltid på att jag kan göra konst. Men så har jag fått tid. På Konstfack har jag fått tid, och att utnyttja den tiden till att försöka berätta om klimatproblematik är det som känns mest meningsfullt för mig just nu. Erik och John har slutat ta plastlock till sina take-away kaffe, det är en sak som jag har lyckats med under min tid på Konstfack.

Tack till

Fakultet for Kunst, Musikk og Design
Kristina D. Aas
Innvik AS

Källförteckning:

Litteratur:

Thorpe, Ann 2008. *Design för hållbar utveckling*. Stockholm: Raster.

Sundh, Emma; Soxbo, Maria; Nilsson, Johanna 2019. *Gör skillnad*. Stockholm: Nordstedts.

Video:

Kari Steihaug- Kunsten å leve, NRK, 2018

Frisk av Naturen, Vetenskapens värld, SVT, 2019

Eamon O'Kane: *four degrees nine metres* 2017

https://kunsthall314.wixsite.com/oppropet/kunstverk?fbclid=IwAR1goGgyn7THLzxdXPxG2Z36in4bQwClp_sqfy7oZK9usMbrHaYJ8S4VYkI

Press:

SvD, Så planerar miljardärerna att överleva ”händelsen”, 2018

<https://www.svd.se/sa-planerar-miljardarerna-att-overleva-handelsen>
kontrollerad 2020-02-03

Aftonbladet, Nä, nu blommar det, 2020

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Jo2jEm/na-nu-blommar-det>
kontrollerad 2020-02-03

SvD, 2018, Plastberget i Stilla havet större än väntat

<https://www.svd.se/plastberget-i-stilla-havet-storre-an-vantat>
kontrollerad 2020-02-03

SVT nyheter, En sjätte massutrotning pågår

<https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/forskare-sjatte-massutrotning-pagar>
kontrollerad 2020-02-03

Sveriges Radio, 2017, Miljontals ton ful mat kastas i soporna

<https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/887274?programid=3345>
kontrollerad 2020-02-03

SVT Nyheter, Sveriges glaciärer smälter

<https://www.svt.se/special/svergies-glaciarer-smalter/>
kontrollerad 2020-03-16

BBC, 2019, The ‘3,5% rule’

<https://www.bbc.com/future/article/20190513-it-only-takes-35-of-people-to-change-the-world>
kontrollerad 2020-03-27

Hemsidor:

WWF, 2019, Agera innan 1 miljard människor påverkas av klimatförändringar (hämtad 2020-02-03)
<https://www.wwf.se/pressmeddelande/wwf-agera-innan-1-miljard-manniskor-paverkas-av-klimatforandringar-3427726/>
kontrollerad 2020-02-03

Naturskyddsföreningen, 2017, Albedo
<https://www.naturskyddsforeningen.se/skola/energifallet/faktablad-albedo>
kontrollerad 2020-02-03

Global Reef Project
<http://globalreefproject.com/coral-reef-history.php>
kontrollerad 2020-02-01

Science, 2018
<https://science.sciencemag.org/content/361/6405/851.summary>
kontrollerad 2020-02-03

HSR, Ingenting försvinner
<https://www.hsr.se/fakta-om-skrap/samlade-fakta-om-skrap/nedbrytningstider-skrap>
kontrollerad 2020-02-03

Förpackning-och tidningsinsamlingen
<https://www.ftiab.se/316.html>
kontrollerad 2020-02-03

Naturskyddsföreningen, Biologisk mångfald
<https://www.naturskyddsforeningen.se/biologisk-mangfald-en-overlevnadsfraga>
kontrollerad 2020-02-03

Aktuell hållbarhet, 2018
<https://www.aktuellhallbarhet.se/miljo/klimat/60-procent-av-djurbestanden-har-forsvunnit-sedan-1970-talet/>
kontrollerad 2020-03-02

5 tips, Naturskyddsföreningen,
<https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/klimat/lindra-klimatangest>
kontrollerad 2020-02-04

Nationalencyklopedin, Glaciär
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/glaci%C3%A4r>
kontrollerad 2020-03-16

Svenska Glaciärer, Stockholms universitet
<https://bolin.su.se/data/svenskaglaciarer/change.php>
kontrollerad 2020-03-16